

13/5-90

«JEG ER INGEN

Forfulgt

av falske

rykter

i 50 år



- Det er på tide jeg blir revasket, sier Ernst Parow (79). Han og datteren Anneliese Dørum er lei av falske rykter om landssvik. (Foto: Hans Arne Vedlog)

Av KJELL-IVAR MYHR

MELHUS (Dagbladet): Stortingsrepresentant Anneliese Dørum, far, Ernst Parow (79), trodde han var fri for all spott og hån. Han trodde det var slutt på sladder og de falske ryktene om at han var nazist og landssviker. Rykter som har forfulgt ham helt siden 9. april 1940. Men torsdag i forrige uke ble de gamle beskyldningene på nytt kastet mot ham, til og med fra TV-skjermen. I håp om en gang å få fred, står han nå for første gang fram og forteller sin historie.

- Det er på tide jeg blir revasket. Jeg vil ha fred for disse vonde ryktene før jeg dør, sier Ernst Parow.

Han ble sjokkert da han hørte hva den tyske presten og journalisten Hans Schilde sa i TV-programmet «Antenne T» forrige torsdag: Parows datter, stortingsrepresentant Anneliese Dørum, ble trukket fram som eksempel på barn av landssvikerforeldre.

Aldri nazist

- Anneliese hører ikke hjemme i denne kategorien. Jeg har aldri vært nazist, og jeg har aldri sviktet Norge. Så har jeg da heller aldri vært siktet, tiltalt eller dømt for landssvikeri eller noe annet kriminelt, sier Ernst Parow.

Hans ulykke var ganske enkelt at han hadde tysk mor, slik at han ved en feiltakelse var registrert som tysk statsborger. Han var født i Berlin, men har bodd i Norge siden han var åtte år.

- Annelises farfar var norsk, fra Mandal.

■ ■ Falske rykter om farens landssvik ga stortingsrepresentant Anneliese Dørum (50) en vond og vanskelig barndom.

■ ■ - Selv etter at jeg ble voksen har jeg vært redd for å si

pikenavnet mitt, sier Anneliese Dørum.

■ ■ Historien ble



Med tysk mor og tysk statsborgerskap ble Ernst Parow stempelt som landssviker under 2. verdenskrig. I 50 år har han kjempet

Skjebnen ville at jeg ble født av tysk mor i Berlin. Derfor ble jeg ved en feiltakelse registrert som tysk statsborger, men var i virkeligheten norsk. Dette ble ikke oppklart før i 1953, sier Ernst Parow.

- Jeg kom i et veldig dilemma da tyskerne invaderte Norge. Som tysk statsborger i Norge kom jeg på en måte mellom barken og veden. Jeg følte tilknytning til begge land, og var fullstendig uforberedt på invasjonen.

Allerede på selve invasjonssdagen, 9. april, ble han innkalt til det tyske konsulatet i Trondheim. Ettersom han var tysk statsborger, fryktet han at han ble innkalt fordi han ikke hadde meldt seg til militærtjeneste. Derfor ble han lettet da de bare ville spørre om han ville kjøre en tysk offiser på en kjøpsrunde i Trondheim og være tolk for ham.

- Jeg var så troskyldig at jeg ikke forsto at dette kunne bety en forferdelig katastrofe for

meg. For i og med denne kjøreturen var min skjebne beseglet: Jeg var en kjent mann i Trondheim, og det var mange som så meg kjøre den tyske offiseren. Fra da av gikk ryktene: Parow hadde tatt imot tyskerne.

Samme dag merket han isfronten fra andre trondheimere, og han forsto hvilke rykter som gikk om ham. Han gikk med en gang til tyskerne og sa at han ikke ville være sjåfør eller tolk for dem flere ganger, men da var det for seint: Han var allerede brennmerket som landssviker.

Parow måtte ikke bare kjempe mot den norske isfronten: Han måtte også kjempe for at tyskerne ikke skulle sende ham i krig. Tre-fire ganger ble han innkalt til hæren, men ved hjelp av bestikkelser slapp han unna.

Tvangsvervet

I 1944 nyttet ikke engang bestikkelser: Han

ble tvangsvervet til den tyske hær og sendt til Tyskland for å læres opp til å bli soldat.

I Tyskland tenkte han med en gang på hva han kunne gjøre for å slippe unna. Heldigvis hadde han en bror der som var lege, og som kunne fortelle ham hva han skulle gjøre for å bli erklært ikke-stridende.

- Jeg sluttet å spise uten at noen merket det. Etter elleve dager uten mat, ble jeg så slapp og svimmel da de sendte meg til legeundersøkelse. Min bror hadde sagt at jeg ikke skulle gå til den legen hæren pekte ut, men til en han kjente. Det gjorde jeg, og slik ble jeg erklært ikke-stridende, sier Parow.

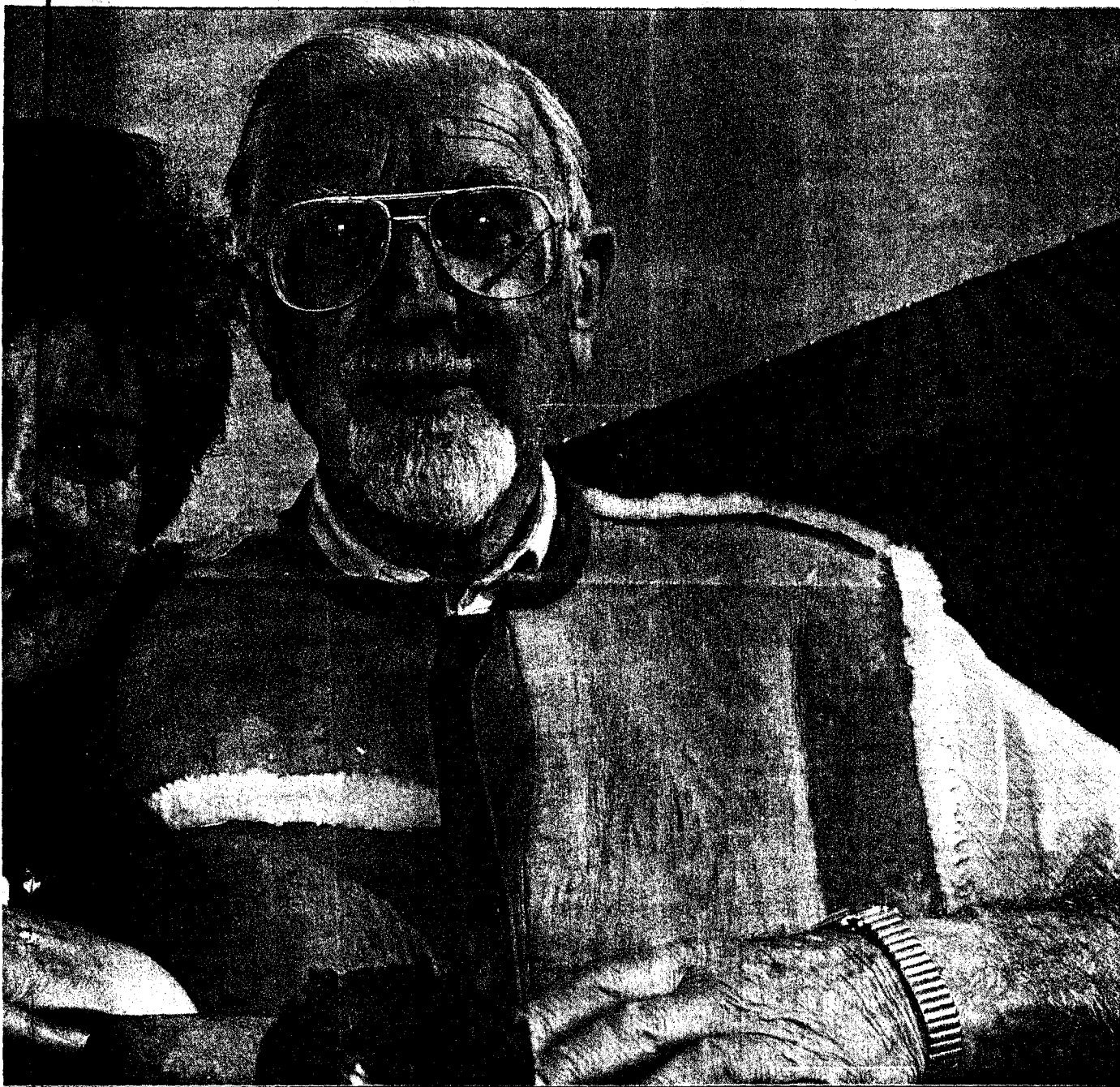
Permisjon

Etter å ha jobbet en tid på et militært forskningscenter, fikk han tre-fire dagers permisjon for å dra til Norge og avvikle sin forretning der. Men vel framme i Trondheim klarte

LANDSSVIKER»

ordet har vært så mye folkesnakk om det, rum forrige torsdag dratt fram i en debatt i «An-

tenne Tiv på TV. I dag står Anneliese Dørum og faren Ernst Parow (79) fram i Dagbladet og forteller sin utrolige historie.



et for å renvaske seg. Datteren Anneliese Dørum (50) hadde en vond barndom på grunn av ryktene om farens landssvik.

(Foto: Hans Arne Vedlog)

han ved hjelp av bestikklser å hale ut permisjonen til vel en måned.

Til slutt nyttet ikke uthalingen, og han fikk ordre om å dra til Akershus for seinere å bli medlet trosskipskaper til Tyskland.

Da hadde jeg bestemt meg for at jeg ikke skulle tilbake. Jeg ville prøve å brette en fot for å utsette avreisen, sier Parow.

Han tok sjansen på å ta kontakt med noen ungdommer som så ut som de ikke ville angri ham. De fikk 1000 kroner for å kjøre over foten hans med lastebil. Ved første forsøk bommet de og traff bare hælen. De prøvde en gang til og traff midt over den ene leggen.

Dørbetnet var brå igjen, skulle han på nytt sendes til Tyskland. Men han gikk fritt i leiren og klarte å organisere en rømning.

Da en etter tok han toget til ei hytte i Nittedal. Gjennfronten hadde skaffet ham falsk legitimasjon og rasjoneringskort, og han ble

der til krigen var over.

– Vennene mine advarte meg mot å dra tilbake til Trøndelag, der de fremdeles trodde at jeg var landssviker. Men troskyldig som jeg var, syklet jeg likevel hjemover 10. mai 1945.

Ernst Parow kom ikke lenger enn til Ringebu, der norsk politi kontrollerte alle forbi-passerende. Han ble arrestert og satt i fengsel.

Uten tiltale

I 18 måneder satt han i fengsel, uten siktelser, tiltale eller dom. Politiet kalte det internering. Fordi han som fiendtlig statsborger ikke hadde oppholdstillatelse, hadde de adgang til å holde ham fengslet. Hans venner prøvde å hjelpe ham ut, men ingenting nyttet. I stedet ble han vist fram som fange, ved at han måtte jobbe ute i friluft. Dette virket forsterkende på ryktene.

– Ryktene hadde spredt seg over hele

Trondheim i løpet av krigen. Alle var sikre på at jeg var landssviker. Derfor ble politiet forvirret da de ikke fant noe på meg. De hadde ventet seg noe stort, sier Parow.

Var norsk

Da norske myndigheter ikke klarte å ta ham for noe, gjorde de store anstrengelser for å få ham utvist til Tyskland. Etter lang tids dragkamp, fant de i 1953 ut at han likevel ikke var tysk, men norsk statsborger. Fra da av fikk han være i fred i Norge.

Skjønt fred og fred: Ryktene og sladderer ble det ikke slutt på. Parows venner anbefalte ham å flytte fra Trøndelag, men det ville han ikke.

– Det er ikke min stil å flykte fra problemene. Jeg ville bli og ta opp kampen mot sladderer, slik at jeg kunne bli renvasket.

Bevis

I 1973 fikk Parow et nytt bevis på hvor grunnfestet ryktet om hans landssvik var: Daværende politimester Bernhard Hartmann ved Utrøndelag politikkammer, beskyldte ham for å være både nazist og landssviker.

Parow gikk til injurisøksmål, men før saken kom opp for retten, ble det inngått et forlik. Hartmann gikk med på å skrive en offentlig erklæring der han trakk tilbake sine beskyldninger.

– Når jeg i dag får høre at det fremdeles ikke er slutt på de falske ryktene om meg, lurer jeg på om jeg skulle sagt nei til forliket og heller latt saken gå for retten. Da hadde det blitt store publisitet om saken og flere hadde fått vite om min uskyld. Hartmanns erklæring var tydeligvis ikke nok til å ta livet av ryktene, sier Parow.